

Opatření rektora č. 28/2022, Ombudsman Univerzity Karlovy ve znění opatření rektora č. 2/2024

Čl. 1

Základní ustanovení a principy činnosti ombudsmana

- 1) Na Univerzitě Karlově („dále jen „univerzita“) se zřizuje pozice ombudsmana Univerzity Karlovy (dále jen „ombudsman“ nebo „univerzitní ombudsman“).
- 2) Osoba ombudsmana je takových morálních vlastností, které zaručují, že při výkonu své funkce postupuje spravedlivě, důstojně, svědomitě, čestně a v souladu s dobrými mravy. Ombudsman vykonává svou funkci nezávisle a nestranně. Ombudsman nesmí přijímat od nikoho žádné pokyny, jak by měl postupovat či jaká doporučení by měl podávat.
- 3) Na ombudsmana se mohou s podněty obracet členové akademické obce, ostatní zaměstnanci univerzity a osoby v obdobném postavení, jako jsou např. účastníci kurzu celoživotního vzdělávání, uchazeči přihlášení ke státní rigorózní zkoušce nebo zahraniční studenti na výměnném pobytu. Podáním jiných osob se ombudsman zabývá dle svého uvážení.
- 4) Nikdo nesmí být jakýmkoliv způsobem postihován, znevýhodňován ani jinak krácen na svých právech proto, že se obrátí na ombudsmana.
- 5) Ombudsman zachovává v mezích zákona¹ mlčenlivost o veškerých skutečnostech, o kterých se dozvěděl v souvislosti s výkonem své funkce a které mohou vést k identifikaci autorů podnětu či vyjádření jiných citlivých informací. Za porušení mlčenlivosti se nepovažuje sdílení skutečností souvisejících s podnětem za účelem jeho prošetřování v rámci univerzity nebo v případech, kdy může být ohroženo dobré jméno univerzity nebo jejích součástí nebo jsou-li bezprostředně ohrožena práva a svobody osoby podávající podnět nebo jiných osob v obdobné situaci.
- 6) Ombudsman postupuje tak, aby byl podnět objasněn v nezbytném rozsahu na základě zjištěných objektivních skutečností.
- 7) Ombudsmanovy závěry mají pouze doporučující charakter. Ombudsman nenahrazuje rozhodování jiných orgánů.
- 8) Ombudsman je oprávněn požadovat součinnost od všech orgánů univerzity, fakult a součástí a tyto mají povinnost ji poskytnout. Ombudsman je také oprávněn požádat o součinnost zaměstnance nebo studenty.

Čl. 2

Obsazení pozice ombudsmana

- 1) Pozice ombudsmana je obsazována rektorem univerzity na základě otevřeného výběrového řízení podle Řádu výběrového řízení univerzity a po vyjádření Akademického senátu univerzity. Výběrová komise se skládá z jednoho člena

¹ Ombudsman není oprávněn se dovolávat povinnosti mlčenlivosti zejména vůči orgánům činným v trestním řízení, jako je např. policie, státní zastupitelství a soud, případně vůči dalším orgánům státní správy, požádají-li v mezích jim vymezené působnosti a dle svých pravomocí o součinnost.

Akademického senátu univerzity zvoleného z řad studentů, jednoho člena Akademického senátu univerzity zvoleného z řad akademických pracovníků, jednoho člena Rady pro rovné příležitosti univerzity, jednoho člena Vědecké rady univerzity a jednoho člena Správní rady univerzity.

- 2) S ombudsmanem je sjednáván pracovní poměr na dobu tří let s možností jednoho opětovného uzavření.
- 3) Osoba ombudsmana má zpravidla zkušenosti s řízením lidských zdrojů, antidiskriminační problematikou či intervenčními nebo mediačními postupy a dále je znalá akademického prostředí.
- 4) Pracovní pozice ombudsmana je neslučitelná s funkcí rektora, prorektora, člena kolegia rektora, kancléře, kvestora, děkana, proděkana, ředitele další součásti, tajemníka fakulty či další součásti, vedoucího pracoviště fakulty či další součásti, člena Akademického senátu univerzity nebo fakulty, člena Vědecké rady univerzity, fakulty nebo další součásti, člena Etické komise univerzity nebo fakulty, člena Správní rady univerzity, člena disciplinární komise fakulty a garanta studijního programu.
- 5) Ombudsman musí upozornit rektora a předsednictvo Akademického senátu univerzity na možný vznik střetu zájmů, který by jej ovlivňoval ve výkonu jeho funkce.
- 6) S ombudsmanem sjednává rektor smluvní mzdu v souladu s Vnitřním mzdovým předpisem Univerzity Karlovy, v platném znění.

Čl. 3

Náplň činnosti ombudsmana

- 1) Ombudsman řeší jednotlivé podněty, působí metodicky v rámci univerzity jako celku a podílí se na vytváření podmínek pro bezpečné prostředí univerzity. Prošetřování konkrétních podnětů se ombudsman věnuje, má-li na jejich základě důvodné podezření, že byla, jsou nebo by mohla být ohrožena práva osoby podávající podnět (dále jen „dotčená osoba“) nebo má-li důvodné pochybnosti, že jiný orgán nepostupoval v souladu s právními předpisy nebo vnitřními předpisy univerzity nebo její součásti, nebo není žádný jiný orgán příslušný, případně pokud si dotčená osoba nepřeje oslovit příslušný orgán z důvodu obavy z podjatosti nebo jiného nebezpečí pro svou osobu.
- 2) Mezi hlavní činnosti ombudsmana patří zejména:
 - a) prošetřovat podněty dotčených osob týkající se šikany, diskriminace, nevhodného chování, nerovného zacházení, sexuálního obtěžování, bossingu, mobbingu, střetu zájmů, nedůvodných průtahů a případů, kdy příslušný orgán nekoná, porušování právních předpisů včetně vnitřních a dalších předpisů univerzity nebo jejích součástí a jiné obdobné jednání,
 - b) další relevantní skutečnosti prošetřovat z vlastní iniciativy,
 - c) poskytovat pomoc osobám uvedeným v čl. I odst. 3 tohoto opatření, které se na něj obrátí, případně je odkazovat na jiné příslušné orgány a instituce,
 - d) přijímat návrhy k řešení systémových problémů v souvislosti s jemu svěřenými úkoly,
 - e) identifikovat problémy a překážky negativně ovlivňující pracovní, studijní a akademické prostředí na univerzitě,
 - f) metodicky působit a vytvářet vhodné prostředí pro řešení problémů,

- g) připravovat doporučení pro řešení konkrétních případů příslušným orgánům a na základě zkušeností s jejich prošetřováním případně navrhopvat vhodné systémové změny.
- 3) Při prošetřování podnětů postupuje ombudsman pečlivě a uvážlivě, a to v součinnosti s dotčenou osobou. Využívá odborných stanovisek jiných expertů, ve složitějších případech se může opírat o stanovisko poradní komise, kterou na jeho žádost může pro daný účel ustavit rektor univerzity. Pokud rektor žádost ombudsmana o ustavení komise odmítne, svůj postup odůvodní. Postup ombudsmana při prošetřování podnětů upravují metodické pokyny.
 - 4) Ombudsman svými závěry nemění, neruší ani nenahrazuje rozhodnutí orgánů univerzity a jejich součástí. Ombudsman není oprávněn zasahovat do jejich činnosti a rozhodování, jeho závěry a doporučení pro ně nejsou závazné, nejedná jako správní orgán, nerozhoduje o právech a povinnostech studentů a nemá pravomoci v pracovněprávních vztazích.
 - 5) Ombudsman vyřizuje podněty bez zbytečného odkladu, zpravidla do 60 dnů od obdržení podnětu. Není-li z objektivních důvodů možné podnět ani ve lhůtě do 60 dnů vyřídit, informuje o této skutečnosti dotčenou osobu a rektora.
 - 6) V případě odmítnutí součinnosti podle čl. 1 odst. 8 uvede ombudsman tuto skutečnost ve své zprávě o prošetření podle odstavce 11 tohoto článku. V případě pochybností o povinnosti poskytnout ombudsmanovi jím požadované informace náleží konečné rozhodnutí rektorovi.
 - 7) Pokud si dotčená osoba podávající podnět nepřeje uvést vůči jiným orgánům univerzity nebo jejím součástem svou totožnost, ombudsman hájí zájmy této osoby v těchto jednáních osobně. Takto může učinit až po ověření identity dotčené osoby a prověření podnětu v nezbytném rozsahu umožňujícím se důvodně domnívat, že návrh je oprávněný. Ombudsman nemůže podávat v zastoupení dotčené osoby podnět Etické komisi univerzity.
 - 8) Pokud ombudsman zjistí, že podnět je šikanózního charakteru, jde o opakovaně odložený podnět, podnět podaný neoprávněnou osobou, kverulantství, podnět mající za cíl poškodit jiného nebo dobré jméno univerzity, dotčená osoba přes opakované upozornění neposkytuje potřebnou součinnost, věc nespadá do jeho působnosti a je či byla již projednávána příslušným orgánem, nebo jde o jednání směřující nahradit rozhodnutí či stanovisko příslušného orgánu, ombudsman podnět odloží a vyrozumí o tom podatele. Jestliže ombudsman obdrží podnět bez možnosti ověření totožnosti dotčené osoby, je takový podnět považován pouze za obecné sdělení.
 - 9) V případě, že se dotčená osoba nebo osoba, proti níž byl podnět vznesen, domnívá, že ombudsman v její věci nejednal řádně a včas, může se obrátit na rektora.
 - 10) Podněty vztahující se ke konkrétním osobám či orgánům řeší ombudsman zpravidla s těmito osobami či orgány. Snaží se zejména o nalezení smírného řešení. Není-li toto možné nebo není-li možná náprava v případech nesprávného postupu, obrátí se ombudsman na nadřízeného dotčené osoby. V případě, že se jedná o podnět vztahující se ke kolektivnímu orgánu, ombudsman řeší tento podnět s předsedou tohoto orgánu. V případě, že není možné určit nadřízenou osobu nebo jednání nevedlo k nápravě, obrátí se ombudsman na rektora, děkana nebo ředitele příslušné další součásti. V případě podnětu vztahujícího se k děkanovi nebo řediteli další součásti se ombudsman obrací na rektora. Jestliže ombudsman řeší chování mezi studenty, obrací se na věcně příslušného proděkana fakulty, na které jsou studenti zapsáni. Pokud ombudsman řeší situaci mezi

zaměstnanci, obrací se na nejbližší jim společně nadřízenou osobu nebo na děkana, ředitele další součásti nebo rektora.

- 11) O každém podnětu ombudsman vypracuje zprávu o prošetření, pokud není dále určeno jinak. O vyřízení podnětu ombudsman vyrozumí dotčenou osobu a další osoby dle svého uvážení.

Čl. 4

Vztah k jiným orgánům

- 1) Ombudsman má právo se účastnit zasedání orgánů univerzity a součástí s právem poradního hlasu po předchozí domluvě s předsedou či vedoucím příslušného orgánu. Příslušné orgány mají povinnost se ombudsmanovými závěry zabývat a ombudsman má právo požadovat informaci, jak bylo s jeho doporučeními naloženo.
- 2) Jednotlivé orgány mají právo se na ombudsmana obracet s podněty a žádostmi o metodická doporučení. Kolektivní orgány se na ombudsmana obracejí prostřednictvím svého předsedy nebo jiného pověřeného člena.

Čl. 5

Vztah k rektorovi a kolegiu rektora

- 1) Rektor může dávat ombudsmanovi podněty k prověření konkrétních situací či vytvoření koncepčních materiálů. Rektor není oprávněn dávat ombudsmanovi pokyny, jaké má učinit závěry a doporučení.
- 2) Ombudsman pravidelně spolupracuje s členy kolegia rektora.
- 3) Ombudsman jednou za tři měsíce překládá rektorovi zprávu o přijatých podnětech a dalších zjištěních v jeho působnosti. Součástí zprávy jsou zpravidla též doporučení pro zlepšení a kultivaci prostředí na univerzitě.

Čl. 6

Vztah k Akademickému senátu univerzity

- 1) Ombudsman alespoň jednou za kalendářní rok podává Akademickému senátu univerzity písemnou zprávu o své činnosti zahrnující informace o obdržených podnětech bez možnosti identifikace dotčených osob včetně podnětů odložených. Zpráva zpravidla zahrnuje též doporučení pro zlepšení a kultivaci prostředí na univerzitě včetně doporučení pro zlepšení fungování institutu ombudsmana.
- 2) Ombudsman se může účastnit zasedání orgánů Akademického senátu univerzity a soustavně s nimi spolupracuje. Jestliže jej Akademický senát univerzity nebo jeho poradní orgán vyzve, zúčastní se ombudsman jeho zasedání.
- 3) Jestliže prošetřovaný podnět směřuje proti rektorovi a dle ombudsmana rektor v této věci neposkytuje součinnost, sdělí ombudsman tuto informaci předsednictvu Akademického senátu univerzity.

Čl. 7

Vztah k Vědecké radě univerzity

Je-li to vhodné, ombudsman podává zprávu o své činnosti Vědecké radě univerzity, ve které shrnuje své poznatky a doporučení zejména z oblasti akademické integrity a etiky vědecké práce.

Čl. 8

Vztah k Etické komisi univerzity

- 1) Jestliže má ombudsman důvodné podezření, že došlo k porušení Etického kodexu univerzity, má právo podat podnět Etické komisi univerzity i v případě, že není členem akademické obce univerzity.
- 2) Ombudsman může být pozván na jednání Etické komise univerzity na žádost jejího předsedy.
- 3) V případě podnětu proti postupu Etické komise univerzity, své závěry ombudsman sděluje předsedovi Etické komise univerzity a rektorovi.

Čl. 9

Vztah k obdobným pozicím na součástech univerzity

- 1) Na jednotlivých součástech univerzity je děkanem nebo ředitelem určena kontaktní osoba, která komunikuje s ombudsmanem univerzity. Kontaktní osoba je zpravidla osoba, která na jednotlivých součástech univerzity zastává obdobnou pozici jako ombudsman univerzity, případně jiná osoba určená děkanem nebo ředitelem (dále jen „kontaktní osoba“). Předpokládá se, že tato osoba splňuje obdobné nároky dle čl. 1 odst. 2 a čl. 2 odst. 3 a 4 tohoto opatření jako univerzitní ombudsman.
- 2) Univerzitní ombudsman se zasazuje o vytváření podmínek spolupráce s kontaktními osobami za účelem realizace činností ombudsmana. Ve spolupráci s těmito osobami podněcuje rozvoj podmínek sociálního bezpečí na univerzitě a jejích součástech, a to jak na úrovni prošetřování jednotlivých podnětů, tak péče o systém jako celek.
- 3) V případě, že univerzitní ombudsman obdrží podnět, který spadá do působnosti kontaktní osoby nebo je jí projednáván, věc odloží a podnět předá k jejímu šetření. Ta pak o závěrech řešení tohoto podnětu informuje univerzitního ombudsmana. V případě, že hrozí vážné prodlení, střet zájmů či jiné závažné nebezpečí ohrožující řádné prošetření podnětu, má univerzitní ombudsman právo si vymínit, že bude podnět šetřit sám nebo se prošetřování podnětu účastnit.
- 4) Univerzitní ombudsman nepřezkoumává závěry přijaté jinými obdobnými orgány v konkrétních podnětech. Univerzitní ombudsman ale může v obecné rovině navrhnout zlepšení jejich fungování.
- 5) Obdrží-li univerzitní ombudsman podnět týkající se samotné činnosti kontaktní osoby, předá jej k řešení děkanovi příslušné fakulty, resp. řediteli příslušné další součásti.

Čl. 10

Účinnost

Toto opatření rektora nabývá účinnosti dne 1. července 2022.*

* Změna tohoto opatření byla provedena opatřením rektora č. 2/2024 a nabyla účinnosti dne 15. ledna 2024.